

Ierosināta lieta par izņēmumiem vecuma pensijas aprēķināšanā

2015. gada 30. novembrī Satversmes tiesas 2. kolēģija ierosināja lietu „Par likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 12. punkta trešās daļas otrā teikuma, ciktāl tas noteic gadījumus, kad izdienas pensijas vietā piešķiramo vecuma pensiju var noteikt mazāku par izdienas pensiju, kas saņemta līdz vecuma pensijas piešķiršanas brīdim, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 109. pantam”.

Apstrīdētā norma (slīprakstā)

Likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 12. punkta trešā daļa nosaka: „Personām, kurām izdienas pensija piešķirta saskaņā ar nolikumu „Par izdienas pensijām” un nolikumu „Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)” un kuras šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteikto vecumu sasniegušas pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas, izdienas pensijas vietā piešķirama vecuma pensija. *Tā nedrīkst būt mazāka par izdienas pensiju, kas saņemta līdz vecuma pensijas piešķiršanas brīdim, izņemot gadījumus, kad tiesības uz vecuma pensiju tiek iegūtas tikai sakarā ar starptautisko līgumu sociālās drošības jomā vai regulas Nr. 883/2004 piemērošanu, vai gadījumu, kad apdrošināšanas stāžs, par kuru aprēķināta vecuma pensija, ir mazāks par apdrošināšanas stāžu, par kuru aprēķināta izdienas pensija.”*

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 91. pants: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Satversmes 109. pants: „Ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.”

Lietas fakti

Pieteikumu Satversmes tiesā ir iesniegusi Administratīvā rajona tiesa, kuras izskatīšanā ir lieta par vecuma pensijas aprēķināšanu. Persona, kas vērsusies Administratīvajā rajona tiesā, kopš 1994. gada saņēma izdienas pensiju. Pēc noteikta vecuma sasniegšanas

personai izdienas pensijas vietā tika piešķirta vecuma pensija. Likums „Par valsts pensijām” noteic, ka vecuma pensijai šādā gadījumā jābūt ne mazākai par izdienas pensiju. Savukārt konkrētajā gadījumā personai tika piemēroti apstrīdētajā normā noteiktie izņēmumi, tādējādi vecuma pensija esot ievērojami mazāka par izdienas pensiju.

Administratīvā rajona tiesa pauž uzskatu, ka apstrīdētā norma neatbilst vienlīdzības principam, jo tā bez noteikta leģitīma mērķa paredz atšķirīgu attieksmi pret personām atkarībā no laika, kad izdienas pensija piešķirta. Proti, norma attiecoties tikai uz personām, kam izdienas pensija piešķirta no 1992. gada līdz 1998. gada vidum. Savukārt personām, kam izdienas pensija piešķirta līdz 1991. gada beigām vai pēc 1998. gada, vēlāk piešķirtā vecuma pensija esot vismaz tikpat liela kā iepriekš saņemtā izdienas pensija.

Tādējādi apstrīdētā norma neatbilstot Satversmes 91. un 109. pantam.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2016. gada 1. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2016. gada 30. aprīlis. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216